

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-08-21

Vår referens

Daniel Pamp

Utredningssekreterare

Daniel.Pamp@malmö.se

Nämndinitiativ (M) Angående hedersrelaterat våld och förtryck inom Malmös grundskolor

GRF-2024-7633

Sammanfattning

Grundskolenämndens arbetsutskott beslutade vid sitt sammanträde den 8 mars 2024 att ärendet "Nämndinitiativ (M) Angående hedersrelaterat våld och förtryck inom Malmös grundskolor" kombineras med grundskolenämndens arbetsutskotts förslag på uppdrag i ärendet "Information om anmälningar till socialtjänsten relaterade till heder" och bildar ärendet "Uppdrag och nämndinitiativ (M) angående hedersrelaterat våld och förtryck inom Malmös grundskolor" på grundskolenämndens sammanträde den 21 mars 2024.

Grundskoleförvaltningen delar bedömningen att grundskolan har en viktig roll gällande värdegrundsarbetet och att säkerställa barns rättigheter. Grundskoleförvaltningen föreslår att ett första steg för att möta de förslag som återfinns i uppdraget och nämndinitiativet att grundskolenämndens ledamöter får en genomgång av Hanna Cinthio från Pedagogisk Inspiration och Sara Kleijsen Åhlander från arbetsmarknads- och socialförvaltningen för att skapa klarhet i problematiken samt vad genomförandet av uppdraget skulle kunna innebära i tid och hur mycket resurser det bedöms att uppskattas krävas i anspråk. Om grundskolenämnden sedan beslutar att en utvärdering ska göras bör det säkerställas att grundskolenämnden är medvetna om det behov av tid, resurs och personal som kommer att behövas för att göra en utvärdering på ett korrekt sätt. Grundskoleförvaltningen föreslår i förslag till yttrande att utvärderingen presenteras för grundskolenämnden på grundskolenämndens möte i december 2024. Grundskoleförvaltningen anser även att det är viktigt att poängtera att hedersrelaterat våld och förtryck, inte är ett särpräglad fenomen, väsensskilt och oavhängigt från allt annat värdegrundsarbete och därmed enkelt och självklart att urskilja och identifiera.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner grundskoleförvaltningens förslag till svar på uppdrag från arbetsutskottet och nämndinitiativet.

2. (1.1) Grundskolenämnden har till grundskolenämndens möte den 28 augusti bjudit in Hanna Cinthio från Pedagogisk Inspiration och Sara Kleijsen Åhlander från arbetsmarknads- och socialförvaltningen för en genomgång gällande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och för att grundskolenämndens ledamöter ska få tillfälle att ställa frågor gällande det arbete som gjorts och som fortsätter att göras inom området. Detta för att skapa klarhet i problematiken, samt vad genomförandet av uppdraget skulle kunna innebära i tid och hur mycket resurser det bedöms att uppskattas krävas i anspråk.

Utifrån denna information beslutar grundskolenämnden att bifalla grundskolenämndens arbetsutskotts förslag och att grundskoleförvaltningen inkommer med en utvärdering och rekommendationer till grundskolenämndens möte den 18 december 2024.

3. (2.1) Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att genomföra en fullständig inventering och genomlysning av hedersrelaterat våld och förtryck på samtliga grundskolor i Malmö ska anses vara besvarad utifrån förslag till beslut i punkt 1.

4. (2.2) Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att inrätta ett särskilt hedersteam och stödfunktion vars uppdrag är att tillsammans med lämpliga aktörer arbeta både strategiskt och operativt gentemot samtliga skolor i Malmö med syfte att bekämpa hedersförtrycket, samt ge stöd till personal som arbetar på Malmös grundskolor ska anses vara besvarad med hänvisning till det stöd som finns att tillgå för skolorna idag.

5. (2.3) Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att genomföra en fullständig inventering och genomlysning av vilka utbildningsinsatser gällande hedersrelaterat våld och förtryck som har erbjudits och anordnats för medarbetare på enhets- och personnivå ska anses vara besvarad utifrån förslag till beslut i punkt 1.

6. (2.4) Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att genomföra en särskild utbildningsinsats för samtliga medarbetare inom Malmös grundskolor i syfte att uppmärksamma den lagstadgade skyldigheten att orosanmäla till socialtjänsten ska anses vara besvarad utifrån de rutiner som finns gällande orosanmälan till socialtjänsten som finns idag.

7. (2.5) Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag se över och återkomma till nämnden med förslag på hur man kan utveckla förvaltningens fortbildningsinsatser (internt och externt) kopplat hedersrelaterat våld och förtryck med särskilt fokus på skrivelser i grundskolans läroplan ska anses vara besvarad utifrån att det redan finns tillgång till fortbildningsinsatser.

8. (2.6) Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag informera vårdnadshavare om förvaltningens arbete kopplat till hedersrelaterat våld och förtryck ska anses vara besvarad utifrån att skolorna följer de nationella styrdokumentens skrivningar gällande kommunikation mellan skola och vårdnadshavare.

9. (2.7) Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag informera vårdnadshavare om vilka normer och värderingar som gäller i Malmös grundskolor samt vilket ansvar och vilka

skyldigheter personal inom Malmös grundskolor har vid händelse av att ett barn far illa ska anses vara besvarad utifrån att skolorna följer de nationella styrdokumentens skrivningar gällande kommunikation mellan skola och vårdnadshavare.

10. (2.8) Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att återkomma till grundskolenämnden med en plan för förbättrad samverkan mellan grundskoleförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen, samt att bjuda in respektive nämnder till en informationsdag avseende kommande samarbeten ska anses vara besvarad utifrån förslag till beslut i ”punkt 1) (1.1)”.

11. (2.9) Att grundskolenämnden inför kommande nämndsammanträden får en uppföljningsrapport om förvaltningens arbete och insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck ska anses vara besvarad utifrån förslag till beslut i ”punkt 1) (1.1)”.

Beslutsunderlag

- Nämndinitiativ (M) Angående hedersrelaterat våld och förtryck inom Malmös grundskolor
- Svar GRN240605 på uppdrag från AU och nämndinitiativ gällande hedersrelaterat våld och förtryck
- §103 GRN Nämndinitiativ (M) Angående hedersrelaterat våld och förtryck inom Malmös grundskolor
- G-Tjänsteskrivelse GRN 240828 Uppdrag och nämndinitiativ (M) angående hedersrelaterat våld och förtryck

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2024-03-08

Grundskolenämnden 2024-03-21

Grundskolenämndens arbetsutskott 2024-06-05

Grundskolenämnden 2024-06-18

Grundskolenämndens arbetsutskott 2024-08-16

Grundskolenämnden 2024-08-28

Ärendet

Grundskolenämndens arbetsutskott beslutade vid sitt sammanträde den 8 mars 2024 att ärendet "Nämndinitiativ (M) Angående hedersrelaterat våld och förtryck inom Malmös grundskolor" kombineras med grundskolenämndens arbetsutskotts förslag på uppdrag i ärendet "Information om anmälningar till socialtjänsten relaterade till heder" och bildar ärendet "Uppdrag och nämndinitiativ (M) angående hedersrelaterat våld och förtryck inom Malmös grundskolor" på grundskolenämndens sammanträde den 21 mars 2024. Grundskolenämndens arbetsutskott föreslår följande uppdrag:

- grundskoleförvaltningen får i uppdrag att utvärdera det arbete som hittills har gjorts i skolorna kring att uppmärksamma barn och unga som lever i hedersnormer samt att återkomma till nämnden med rekommendationer på fortsatta insatser.

Moderaterna har inkommit med ett nämndinitiativ där de yrkar att grundskolenämnden beslutar:

-att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att genomföra en fullständig inventering och genomlysning av hedersrelaterat våld och förtryck på samtliga grundskolor i Malmö

-att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att inrätta ett särskilt hedersteam och stödfunktion vars uppdrag är att tillsammans med lämpliga aktörer arbeta både strategiskt och operativt gentemot samtliga skolor i Malmö med syfte att bekämpa hedersförtrycket, samt ge stöd till personal som arbetar på Malmös grundskolor

-att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att genomföra en fullständig inventering och genomlysning av vilka utbildningsinsatser gällande hedersrelaterat våld och förtryck som har erbjudits och anordnats för medarbetare på enhets- och personnivå

-att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att genomföra en särskild utbildningsinsats för samtliga medarbetare inom Malmös grundskolor i syfte att uppmärksamma den lagstadgade skyldigheten att orosanmäla till socialtjänsten

-att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag se över och återkomma till nämnden med förslag på hur man kan utveckla förvaltningens fortbildningsinsatser (internt och externt) kopplat hedersrelaterat våld och förtryck med särskilt fokus på skrivelser i grundskolans läroplan

-att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag informera vårdnadshavare om förvaltningens arbete kopplat till hedersrelaterat våld och förtryck

-att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag informera vårdnadshavare om vilka normer och värderingar som gäller i Malmös grundskolor samt vilket ansvar och vilka skyldigheter personal inom Malmös grundskolor har vid händelse av att ett barn far illa

- att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att återkomma till grundskolenämnden med en plan för förbättrad samverkan mellan grundskoleförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen, samt att bjuda in respektive nämnder till en informationsdag avseende kommande samarbeten

-att grundskolenämnden inför kommande nämndsammanträden får en uppföljningsrapport om förvaltningens arbete och insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck

Grundskoleförvaltningens svar på grundskolenämndens arbetsutskotts och nämndinitiativets förslag:

Grundskolenämndens arbetsutskott beslutade vid sitt sammanträde den 8 mars 2024 att ärendet "Nämndinitiativ (M) Angående hedersrelaterat våld och förtryck inom Malmös grundskolor" kombineras med grundskolenämndens arbetsutskotts förslag på uppdrag i ärendet "Information om anmälningar till socialtjänsten relaterade till heder" och bildar ärendet "Uppdrag och nämndinitiativ (M) angående hedersrelaterat våld och förtryck inom Malmös grundskolor" på grundskolenämndens sammanträde den 21 mars 2024.

1. Grundskolenämndens arbetsutskotts förslag till uppdrag

1.1 Grundskoleförvaltningen får i uppdrag att utvärdera det arbete som hittills har gjorts i skolorna kring att uppmärksamma barn och unga som lever i hedersnormer samt att återkomma till nämnden med rekommendationer på fortsatta insatser.

Detta är ett enormt åtagande som kräver mycket tid, resurser, logistik, etiska resonemang och framför allt mycket omfattande kompetens som måste tillgängliggöras utifrån att det ska kunna göras på ett genomtänkt, ansvarsfullt och kunskapsbaserat sätt. Innan detta är aktuellt bör ett första steg vara en informationsinsats för grundskolenämndens ledamöter för att skapa klarhet i vad uppdraget egentligen kommer att innebära och hur mycket resurser det kommer uppskattas krävas i anspråk.

Grundskoleförvaltningen har därför till grundskolenämndens möte bjudit in Hanna Cinthio från Pedagogisk Inspiration och Sara Kleijnsen Åhlander från arbetsmarknads- och socialförvaltningen, för en genomgång gällande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och för att grundskolenämndens ledamöter ska få tillfälle att ställa frågor gällande det arbete som gjorts och som fortsätter att göras inom området. Detta för att skapa klarhet i problematiken, samt vad genomförandet av uppdraget skulle kunna innebära i tid och hur mycket resurser det bedöms att uppskattas krävas i anspråk.

Grundskoleförvaltningen föreslår att grundskolenämnden utifrån denna information beslutar att bifalla grundskolenämndens arbetsutskotts förslag och att grundskoleförvaltningen inkommer med en utvärdering och rekommendationer till grundskolenämndens möte den 18 december 2024.

2. Moderaternas nämndinitiativets förslag till uppdrag

2.1 Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att genomföra en fullständig inventering och genomlysning av hedersrelaterat våld och förtryck på samtliga grundskolor i Malmö

Grundskoleförvaltningen föreslår samma svar som svaret till grundskolenämndens arbetsutskotts förslag till uppdrag ovan (se punkt 1.1) och att därmed ska att-satsen anses vara besvarad.

2.2 Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att inrätta ett särskilt hedersteam och stödfunktion vars uppdrag är att tillsammans med lämpliga aktörer arbeta både strategiskt och operativt gentemot samtliga skolor i Malmö med syfte att bekämpa hedersförtrycket, samt ge stöd till personal som arbetar på Malmös grundskolor.

Grundskoleförvaltningen använder sig av den specialistkompetens som finns på Pedagogisk Inspiration när det gäller bland annat arbetet mot hedersförtryck. I detta arbete ingår bland annat framtagande av stödmaterial och utbildningsmaterial tillsammans med Pedagogisk Inspiration (PI). För att stärka kompetensen inom det förebyggande arbetet utbildar PI även processtödjare inom normkritik i syfte att ge medarbetare dels teoretisk förståelse, dels en uppsättning verktyg för att genomföra normkreativa processer på den egna arbetsplatsen. Varje skola skall också ta fram en plan mot diskriminering och kränkande behandling och utvärdera denna årligen. Därtill har arbetsmarknads- och socialförvaltningen ett samordnande uppdrag i Malmö stad kring arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och det är möjligt för grundskolorna att ta kontakt med Resursteam Heder och Kompetenscentrum mot våld i nära relationer. Vidare finns det inte utrymme i grundskolenämndens budget för en utökning av tjänster och grundskoleförvaltningen anser att det är bättre att använda sig av stödstrukturer som finns i Malmö stad idag, än att bygga upp parallella system. Grundskoleförvaltningen gör därför bedömningen att det redan idag finns ett omfattande stöd för grundskolorna att ta del av och utifrån detta föreslår grundskoleförvaltningen att denna att-sats ska anses vara besvarad.

2.3 Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att genomföra en fullständig inventering och genomlysning av vilka utbildningsinsatser gällande hedersrelaterat våld och förtryck som har erbjudits och anordnats för medarbetare på enhets- och personnivå

Grundskoleförvaltningen föreslår samma svar som svaret till grundskolenämndens arbetsutskotts förslag till uppdrag ovan (se punkt 1.1) och att därmed ska att-satsen anses vara besvarad.

2.4 Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att genomföra en särskild utbildningsinsats för samtliga medarbetare inom Malmös grundskolor i syfte att uppmärksamma den lagstadgade skyldigheten att orosanmäla till socialtjänsten

Det finns inga indikationer på att personal i grundskoleförvaltningen inte är medvetna om eller inte följer den lagstadgade skyldigheten att anmäla oro för barn enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen. Utgångspunkten är att personal i grundskoleförvaltningen följer svensk lagstiftning. Nedan är från information på Komin gällande ”Anmäla incident, skada, olycka eller missförhållanden”

”Missförhållanden och oegentligheter hanteras i linjeorganisationen. Om du upptäcker ett missförhållande ska du i första hand vända dig till din chef, alternativt överordnad chef. Du har också möjlighet att vända dig till facklig representant eller skyddsombud.

Gäller missförhållandet din egen anställning eller dina arbetsförhållanden kan du även vända dig till din HR-avdelning.

Inom vissa verksamheter finns även en lagstadgad rapporteringsskyldighet med rutiner framtagna med tydliga rapporteringsvägar, tex avvikelserapportering inom hälsa, vård och omsorg.

Om det av någon anledning inte känns som en möjlighet att kontakta chef, överordnad chef eller facklig representant kan du vända dig till Malmö stads visselblåsarfunktion.”

Det är viktigt att poängtera att grundskolans personal ska upprätta orosanmälningar vid behov oavsett misstänkt orsak. Det är socialtjänsten som har mandat, ansvar och kompetens för att därpå utreda den situation som ligger till grund för den upplevda oron. Anställda i grundskolan har inget sådant utredningsuppdrag.

Grundskoleförvaltningens föreslår att denna att-sats ska anses vara besvarad.

2.5 Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag se över och återkomma till nämnden med förslag på hur man kan utveckla förvaltningens fortbildningsinsatser (internt och externt) kopplat hedersrelaterat våld och förtryck med särskilt fokus på skrivelser i grundskolans läroplan

Utifrån att grundskoleförvaltningen har stöd av Pedagogisk Inspiration (PI), material från Skolverket och har tillgång till specialistkompetens inom området bedömer grundskoleförvaltningen att det redan idag finns ett kvalitetssäkrat och omfattande stöd för grundskolorna att ta del av. Det är viktigt att poängtera att varje rektor har stora möjligheter att utforma sina egna kompetensutvecklingsinsatser utifrån den egna skolans identifierade behov. Därför föreslår grundskoleförvaltningen att denna att-sats ska anses vara besvarad.

2.6 Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag informera vårdnadshavare om förvaltningens arbete kopplat till hedersrelaterat våld och förtryck

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan.

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

Alla som arbetar i skolan ska

- samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet.

Läraren ska

- samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling, och
- hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation och iaktta respekt för elevens integritet.

Av läroplanen framgår arbetslagens uppdrag att tydliggöra mål och innehåll i utbildningen för barnens vårdnadshavare samt ansvar för att skapa en tillitsfull relation mellan förskola och hem. Medarbetarna närmast barnen arbetar i kontinuerlig dialog med barnens vårdnadshavare.

Grundskolorna är i kontakt med vårdnadshavare och informera om det arbete som sker i skolan. Vårdnadshavare får också omfattande information vid skolstart och övergångar utifrån grundskoleförvaltningens framtagna rutiner om detta. Till detta kommer även återkommande föräldramöten och utvecklingssamtal där vårdnadshavare löpande informeras om skolarbetet och det som görs utifrån de nationella styrdokumenterna.

Utifrån detta föreslår grundskoleförvaltningen att denna att-sats ska anses besvarad.

2.7 Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag informera vårdnadshavare om vilka normer och värderingar som gäller i Malmös grundskolor samt vilket ansvar och vilka skyldigheter personal inom Malmös grundskolor har vid händelse av att ett barn far illa.

Grundskoleförvaltningen föreslår samma svar som svaret till punkt 2.6 ovan och att denna att-sats ska anses besvarad.

2.8 Att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att återkomma till grundskolenämnden med en plan för förbättrad samverkan mellan grundskoleförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen, samt att bjuda in respektive nämnder till en informationsdag avseende kommande samarbeten,

Grundskoleförvaltningen föreslår samma svar som svaret till grundskolenämndens arbetsutskotts förslag till uppdrag ovan (se punkt 1.1) och att denna att-sats ska anses besvarad.

2.9 Att grundskolenämnden inför kommande nämndsammanträden får en uppföljningsrapport om förvaltningens arbete och insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck

Grundskoleförvaltningen föreslår samma svar som svaret till grundskolenämndens arbetsutskotts förslag till uppdrag ovan (se punkt 1.1) och att denna att-sats ska anses besvarad.

Grundskoleförvaltningens övriga synpunkter

Grundskoleförvaltningen föreslår att ett första steg är som föreslagits enligt ovan att grundskolenämnden får en informationsinsats av Hanna Cinthio från Pedagogisk Inspiration och Sara Kleijnsen Åhlander från arbetsmarknads- och socialförvaltningen för att skapa klarhet i vad uppdraget egentligen kommer att innebära och hur mycket resurser det kommer att uppskattas krävas i anspråk. Utifrån detta föreslås grundskolenämnden sedan besluta att ge grundskoleförvaltningen i uppdrag att en utvärdering ska göras utifrån det faktum att det kommer att krävas tid, resurs och personal för att utvärdering ska kunna genomföras på ett korrekt sätt.

Grundskoleförvaltningen föreslår att grundskolenämnden beslutar att denna utvärdering ska vara färdig till grundskolenämndens möte i december 2024.

Grundskoleförvaltningen anser även att det är viktigt att poängtera att hedersrelaterat våld och förtryck, inte är ett särpräglat fenomen, väsensskilt och oavhängigt från allt annat värdegrundsarbete och därmed enkelt och självklart att urskilja och identifiera.

Ansvariga

Mats Johnsson Utbildningschef

Peter Lindberg Förvaltningschef